

UVOD

Tema mog seminarskog rada je fiskalni federalizam, koji predstavlja fiskalne odnose izmedju centralne vlasti i nizih nivoa vlasti, u vezi sa ovlasenjima za odredjivanje i i uvođenje novih vrsta javnih prihoda i javnih rashoda, kao i njihove visine. Ovaj fenomen u javnim finansijama privukao mi je posebnu paznju upravo zbog slozenosti a i nepoznavanja njegovih karakteristika. Slozenost fiskalnog federalizma ogleđa se raznolikosti uskladjivanja nadležnosti izmedju razlicitih nivoa vlasti u svakoj federativnoj zemlji posebno, te je i glavni cilj ovog mog rada objasnjenje tih slozenosti kako bi svako od nas mogao razumjeti funkcionisanje vlasti u slozenim federalnim sistemima, ciji broj u svijetu nije lako zanemariti.

Prvo poglavlje rada je posveceno osnovnim pojmovima fiskalnog federalizma u cilju njegovog lakseg razumjevanja. Funkcionisanje fiskalnog federalizma je utemeljeno na dva podrucja i to raspodjele nadležnosti izmedju razlicitih nivoa vlasti, kao i stepena slobode nizih nivoa u donosenju odluka, na osnovu njih se uređuje svaka federativne država zbog cega je njihovo odredjivanje od posebne važnosti. U prvom dijelu objasnjena je i raspodjela javnih prihoda i rashoda sto je posebno bitno za ovako uređenu državu jer se ovom raspodjelom utvrđuje koliko javnih prihoda prisvaja koji nivo vlasti, a koliko je javnih rashoda obaveza iste federacije ili federalne jedinice.

Drugo poglavlje se bavi odredjivanjem najboljeg modela fiskalnog federalizma. Iako svaka zemlja svojim politickim, ekonomskim i socijalnim aspektima odredjuje, mogu se odrediti osnovne postavke cijom bi primjenom vecina zemalja ostvarilo optimalno ispunjavanje svojih funkcija.

Trecim poglavljem sam pokusala, a nadam se i uspjela pribliziti razumjevanje fiskalnog federalizma primjenom prakticnih iskustava razvijenih industrijskih zemalja, ali i iskustvima bivse Jugoslavije. Posebnu paznju sam posvetila fiskalnom federalizmu koji je postojao na nasim prostorima, radi lakseg razumjevanja sta nam se desavalo u istoriji na podrucju drzavnog uređenja.

1. TEORIJSKE OSNOVE FISKALNOG FEDERALIZMA

Fiskalni federalizam označava fiskalne odnose središnje vlasti i nižih nivoa vlasti, odnosno prenos nacionalne fiskalne politike na regionalne i lokalne nivoe.¹ Nastanak fiskalnog federalizma, uslovile su federalne države, kako bi riješile problem jedinstvene fiskalne politike na cijeloj teritoriji, uzimajući u obzir različite etničke, političke i religiozne aspekte. Zbog različitih interesa i ciljeva, ne postoji jedinstvena odredba fiskalnih odnosa u federalnim državama. Fiskalni federalizam u velikoj mjeri zavisi i od društveno-ekonomskih promjena, što uveliko povećava njegovu neizvjesnost, ali i aktuelnost, jer neke promjene dovode do jačanja federalne zajednice, dok neke dovode do destabilizacije. Regulisanje finansijskih odnosa u okviru federacije, uveliko zavise od nastanka date federacije, koji može biti ujedinjenjem nezavisnih država, gdje federalne jedinice imaju veća ovlaštenja od federalne vlasti, drugi način nastajanja je decentralizacijom unitarne države, što podrazumjeva veća ovlaštenja federalne vlasti. I posljednji način nastanka federacije je kombinacija prethodnih načina, gdje se najčešće koriste različita prelazna rješenja prilikom promjena različitih interesa.

Saradnja između federalnih dijelova u okviru federalne države je neophodna kako bi se postigli postavljeni zajednički interesi uz minimiziranje konflikta. Ukoliko federalne jedinice ne bi saradivale došlo bi do nestanka pojedinih dijelova, što bi dovelo do njihovog potpunog osamostaljenja ili koegzistenciju izolovanih vlada federalnih jedinica u okviru centralne vlade. Vaznost saradnje u okviru federacije ogleda se u postizanju političkog konsenzusa o zajedničkim interesima, koji se bazira na prihvatanju principa zajedničke korisnosti i principa pravčnosti. Navedeni principi su od velike važnosti u slučaju velikih razlika između federalnih jedinica, što dovodi do nepoželjne migracije kapitala u razvijenije dijelove, čime se povećava nejednakost, stvarajući socijalne probleme. Dugo i nekorisno sporazumjevanje oko principa zajedničke korisnosti i principa pravčnosti nastaje kod specifičnih dijelova federacije.

Fiskalni federalizam obuhvata dva povezana područja:

1. raspodjela nadležnosti u odlučivanju o javnim prihodima i javnim rashodima među različitim nivoima vlasti (nacionalnim, regionalnim i lokalnim)
2. stepen slobode odlučivanja regionalnih i lokalnih vlasti u razrezivanju lokalnih poreza te u određivanju pojedinih rashoda.²

Raspodjela je uslovljena jednim od sledećih modela³:

1. da li će federalne jedinice biti izvršioци federalne vlasti ili obrnuto;
2. modela kooperacije i partnerstva u obavljanju javnih nadležnosti i funkcija;
3. modela odvojenih javnih nadležnosti i funkcija svakog nivoa vlasti.

Osnovni element za uređenje fiskalnih odnosa je upravo navedena podjela javnih nadležnosti i funkcija i podjela nadležnosti oko utvrđivanja vrsta i visine javnih prihoda. Kada određeni nivo vlasti uvodi i određuje strukturu i visinu javnih prihoda,

---

¹ www.ijf.hr, 6.12.2009., 11:46

² www.ijf.hr, 6.12.2009., 11:46

³ <http://web.efzg.hr/dok/FIN/abajo/3>, 6.12.2009. 19:25

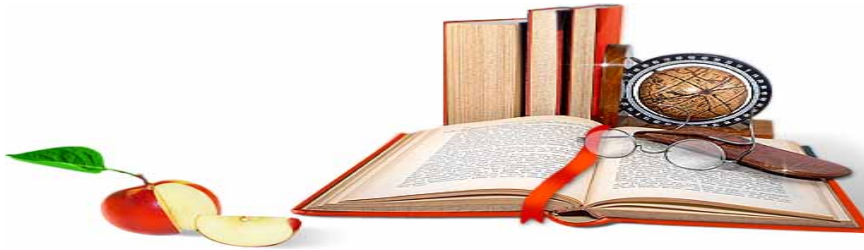
---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)

RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com